

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA QURILISH SOXASIDAGI INVESTITSION MUHIT ZAMONAVIY INVESTITSIYALARNING QO'LLANILISHI

Alimov Olimjon Sultanmuratovich

O'zbekiston respublikasi iqtisodiy taraqqiyot va kambag'allikni qisqartirish
vazirligi huzuridagi biznes va tadbirkorlik oliy maktabi tayanch doktoranti

Annotatsiya

Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasida investitsiyalar soxasida amalga oshirilayotgan islohatlar, soxalarga jalb qilinayotgan xorijiy, to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalar shu qatorda qurilish soxasiga jalb qilinayotgan investitsiyalar yuzasidan tahliliy ma'lumotlar hamda muallif takliflari keltirib o'tilgan.

Kalit so'zlar: xorijiy investitsiyalar, qurilish, investitsion muhit.

INVESTMENT ENVIRONMENT IN THE FIELD OF CONSTRUCTION IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

Abstract

This article provides analytical information and author's proposals on the ongoing reforms in the field of investment in the Republic of Uzbekistan, foreign and direct investments in the sector, including investments in the construction sector.

Keywords: foreign investment, construction, investment climate.

Butun dunyoda har qanday zamonda iqtisodiyotga yangi texnologiyalarni jalb qilish, soxalarga investitsiyalarni jalb qilish, iqtisodiyotni modernizatsiya qilish asosiy yo'nalishlaridan xisoblangan.

Ayni shu sababli mamlakatning turizm soxasida, ijtimoiy-iqtisodiy soxasida, asosiy yo'nalishlaridan xisoblangan qurilish soxasiga ham albatta keng qamrovli kapital jalb qilish lozim.

Yurtimizda ham jahon miqiyosidagi talablarga javob beradigan investitsion muhit yaratilgan. Hukumat tomonidan investorlar uchun barcha qulayliklar yaratib

berilgan. Shu sababli ham, yurtimizda 2017-2021 yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasini kompleks rivojlantirish dasturi bo'lmish "Harakatlar strategiyasi"ni birinchi yo'nalishi ham aynan ushbu soxaga yo'naltilgan bo'lib, davlat va jamiyat qurilishiga keng imkoniyatlar yaratishga e'tibor qaratilishi ko'zda tutilgan edi.

2019 yilning yanvar-aprel oylarida O'zbekiston Respublikasida jami 21240,8 mlrd. so'm qurilish ishlari bajarilgan bo'lib, o'sish sur'ati o'tgan yilning mos davriga nisbatan 107,9 % ni tashkil etdi.

Joriy davrda jami qurilish ishlari hajmi tarkibida yirik qurilish tashkilotlari tomonidan bajarilgan qurilish ishlari hajmi 5723,8 mlrd. so'mni tashkil etdi.

O'tgan yilning mos davri bilan solishtirganda 4,8 % ga ko'p ishlar bajarilgan bo'lib, jami qurilish ishlari hajmidagi ulushi o'tgan yildagi ko'rsatkich darajasidan 0,9 %ga kamaygan.

Jami qurilish ishlari hajmi – 21240,8 mlrd. so'm O'tgan yilning mos davriga nisbatan – 107,9 % Nodavlat mulkchiligidagi tashkilotlar – 20208,7 mlrd. so'm. Davlat mulkchiligidagi tashkilotlar – 1032,1 mlrd. so'm

2020 yilning yanvar – aprel oylarida qurilish tashkilotlari tomonidan bajarilgan qurilish ishlari hajmi 6 578,0 mlrd. so'mni tashkil etdi. Qurilish ishlari 2019 oylariga nisbatan 100,8 hajmidagi ulushi 2019 2,9 % punktga ko'paydi. O'zbekiston Respublikasida qurilish ishlari ko'p ulushi Toshkent shahar 25,6 % i yoki 2019%), Navoiy (hududdagi jami qurilish ishlari o'tgan yilning mos davriga nisbatan 138,9 marta ko'p) ga aprel oylarida, jami qurilish ishlari hajmi 2019-yilning yanvar-aprel oylariga nisbatan 8 % ga ko'p bajarilgan bo'lib, jami qurilish ishlari 2019-yilning mos davridagi ko'rsatkich darajasidan 28,2 % ni tashkil etdi.

Yuqoridagi raqamlardan ham ko'rishimiz mumkinki yildan-yilga yurtimizdagi investitsion muhit yaxshiligi hamda aholining daromadlari oshganini xulosa qilib olishimiz mumkin

Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida investitsiya jarayonlarini tartibga solish, yo'nalishi va taqsimlanishini to'g'ri aniqlashning iqtisodiy asoslarini yaratish, ishlab chiqilgan siyosatni amalga oshirishga imkon tug'diruvchi shart-sharoitni ta'minlash investitsiya siyosatining muhim vazifalaridan biri bo'lib, iqtisodiy o'sishga aynan shu yo'l bilan erishish mumkin.

Kichik korxonalar va mikrofirmalar tomonidan bajarilgan qurilish ishlari hajmi joriy davrda qurilish ishlarini bajargan boshqa tashkilotlarga nisbatan keskin oshganligi kuzatildi. Ular hissasiga jami qurilish ishlari hajmining 55,2 %i to'g'ri kelib, o'tgan yilning mos davridagi ko'rsatkichga nisbatan 0,2 % punktga kamaydi.

Shuningdek, ular hissasiga to'g'ri kelgan qurilish ishlari hajmi o'tgan yilning mos davriga nisbatan 108,1 % ni tashkil etgan holda 11727,6 mlrd. so'm miqdorida qayd etildi.

Norasmiy sektor hissasiga to'g'ri kelgan qurilish ishlari ulushi o'tgan yildagi ko'rsatkichga nisbatan 1,0 % punktga ko'payib, 17,8 % ni tashkil etdi va 3789,4 mlrd. so'm miqdorida qayd etildi. O'tgan yilning mos davridagi hajm bilan solishtirganda 112,5 % ni tashkil etgani kuzatildi.

Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha qurilish ishlarining asosiy qismi qurilish loyihalarini ishlab chiqish, turar joy va yashash uchun mo'ljallangan binolar qurish hamda yashash uchun mo'ljallanmagan binolarni qurish bo'yicha amalga oshirilgan qurilish ishlaridan tashkil topdi.

Binolar va inshootlarni qurish bo'yicha qurilish ishlari tarkibida yirik qurilish tashkilotlari tomonidan bajarilgan qurilish ishlari hajmi ulushi 27,3% ni tashkil etib, o'tgan yildagi ko'rsatkichga nisbatan 1,9% punktga kamaydi.

Ushbu faoliyat turida kichik korxonalar va mikrofirmalar hissasiga to'g'ri kelgan ulush o'tgan yildagi ko'rsatkichga nisbatan 0,2% punktga kamayib, 49,2% ni tashkil etdi.

Norasmiy sektorning ulushi esa o'tgan yildagi ko'rsatkichga nisbatan 2,1% punktga ko'payib, 23,5% ni tashkil etdi.

Xulosa. Bugungi kunda 37 mingdan ortiq qurilish tashkilotlari mavjud bo'lib, koronavirus pandemiyasi paytida o'tkazilgan monitoring kuzatuvlariga ko'ra qurilish ishlari vaqtincha to'xtaganligi aniqlandi, natijada mavjud vaziyat mamlakatdagi qurilish ishlari hajmiga salbiy ta'sir ko'rsatdi.

Natijada, qurilish ishlari umumiy hajmining asosiy qismini, ya'ni 54,3 % ini tashkil etuvchi kichik korxonalar va mikrofirmalar tomonidan bajarilgan ishlar o'tgan yilning mos davriga nisbatan 15,6 % ga kamaydi.

Pandemiya natijasida yuzaga kelgan moliyaviy qiyinchiliklar tufayli "Obod qishloq" va "Obod mahalla" kabi davlat dasturlari, shuningdek, 2020-yil uchun investitsiya dasturiga kiritilgan ijtimoiy obyektlar qurilishi to'xtatildi. Bu, o'z

navbatida, o'tgan yilning mos davriga nisbatan mamlakatimizda amalga oshirilgan qurilish ishlari hajmining pasayishiga salbiy ta'sir ko'rsatdi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasining 2017 yilgi Investitsiya dasturi to'g'risida"gi qarori
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil uchun mo'ljallangan Oliy Majlisga Murojaatnomasi
3. Investitsiya va Lizing asoslari – K.Z. Homitov, A.N.Mahmudov.

